

TeVocht Wandelroute 014 Sint-Pietersberg Maastricht (L)

Route gemaakt door Alice Drenthe.

De route start en eindigt bij NS-station Maastricht Centraal.

De totale lengte is 15 km (zonder hoeve Lichtenberg en Fort Sint-Pieter).

Oud en nieuw

Via de Stenenwal en het Wycker Waterpoortje (onderdelen van de Wycker stadsomwalling), komen we bij de Bordenhal, een voormalige fabriekshal van de aardewerkfabriek Société Céramique, later gefuseerd met de Koninklijke Sphinx. Op het oude fabrieksterrein ligt nu een moderne wijk, ontworpen door Jo Coenen (o.a Centre Céramique) en met gebouwen van bekende architecten zoals Aldo Rossi (Bonnetantenmuseum), Mario Botta (La Fortezza), Alvaro Siza (Toren van Siza).

Via de voetgangersbrug, *de Hoeg Br gk*, over de Maas, en langs de Onze Lieve Vrouwenwal komen we bij de uitmonding van de Jeker in de Maas. Deze twee rivieren hebben feitelijk de Sint-Pietersberg "gemaakt".

Internationaal wandelgebied Sint-Pietersberg

De Sint-Pietersberg is het gebied ten zuiden van Maastricht tussen het Maasdal en het Jekerdal, met een Nederlands deel, een Vlaams deel en een Waals deel. Eigenlijk is het geen berg, maar een kalkmassief waarin de Maas en de Jeker valleien hebben uitgesleten. Deze kalksteenlagen zijn gevormd aan het einde van het Krijttijdperk, in het naar Maastricht genoemde tijdvak Maastrichtien (ongeveer 100 miljoen jaar geleden), toen hier een dierrijke zee lag. Toen is er een dikke laag mergel met een uitzonderlijk hoog kalkgehalte ontstaan, afgewisseld met lagen waarin ook vuursteen (silex) is gevormd. Bijzonder is dat deze laag zo dicht onder de oppervlakte ligt.

Eeuwenlang zijn in dit gebied blokken mergel gekapt. Deels in dagbouwgroeves, maar ook ondergronds. Door dit ondergronds "blokbreken" zijn in het hele gebied uitgebreide gangenstelsels ontstaan. In heel Zuid-Limburg vind je deze mergelblokken in vrijwel alle historische bouwwerken terug. Veel van deze stelsels (die ten onrechte grotten genoemd worden) zijn te bezoeken.

Met behulp van Europese subsidies is hier nu een prachtig wandelgebied ontstaan. Informatie over dit gebied is te vinden op www.sintpietersberg.org

Sint-Pieter Boven

Langs de Maas lopen we naar Sint-Pieter Boven. Hier woont André Rieu, de beroemdste inwoner van Maastricht, in het kasteeltje *Huis De Torentjes*. Via de oostelijke helling bereikt de route het plateau, dat redelijk vlak is en op +101 m NAP ligt. Hier is een uitstapje naar de hoeve Lichtenberg aan te raden. Deze hoeve is gebouwd op de resten van het middeleeuwse kasteel Lichtenberg. Aan het begin van de 80-jarige oorlog had de hertog van Alva hier zijn hoofdkwartier. Vanaf de oude torenruine is het uitzicht over de Maas geweldig.

Door het hellingbos en via het Buitengoed Slavante, met een eigen wijngaard, bereiken we de ENCI fabriek.

ENCI: fabriek en groeve

In het begin van de twintigste eeuw is de ENCI (Eerste Nederlandse Cement Industrie) hier begonnen met het afgraven van de Sint-Pietersberg voor de productie van cement. Voordat de mergel afgegraven kon worden moest de bovengelegen deklaag verwijderd worden. Deze grond werd iets zuidelijker als een berg op het plateau gelegd: *d'n Observant* (+170 m NAP). De fabrieksgebouwen zijn imponerend, maar grotendeels verlaten. Eind juni 2018 is de mergelwinning gestopt en is het beheer van het terrein overgedragen aan Natuurmonumenten, die al sinds 1992 eigenaar zijn van het

hele gebied.

De aanblik van de groeve is overweldigend. Een kwart van het in Nederland verwerkte beton is hier vandaan gekomen! Momenteel wordt de groeve omgevormd tot natuur- en recreatiegebied. De kalkgraslanden worden hersteld, en er zijn hier het afgelopen jaar 30 nieuwe Nederlandse insectensoorten ontdekt. Een wandelpad loopt door de groeve. In de wanden zijn de vuurstenen goed zichtbaar, evenals de gangen van het gangenstelsel. In deze gangen overwinteren vele soorten vleermuizen.

Plateau Sint-Pietersberg

Tegen de noordwand van de groeve gaat de route via de nieuwe trap weer naar het plateau van de Sint-Pietersberg. Hier bevindt zich een spectaculair uitzichtplatform en het eindpunt van het Pieterpad. Het plateau had in het verleden ook een belangrijke strategische functie. Iets verderop ligt het fort Sint Pieter. Tot 1867 had dit fort als onderdeel van de vestingwerken een militaire functie. Vanaf het hier gelegen chalet Bergrust heb je een geweldig uitzicht over Maastricht. Dit extra lusje is het omlopen meer dan waard.

De wandeling gaat verder langs de westrand van de groeve, waar je vanaf de *Kiekoet* (vogelkijkscherm) een mooi uitzicht hebt op de Oehoevallei, het leefgebied van de grootste uilen van Nederland. Daarna daalt de route af door het ENCI-bos naar het Jekerdal.

Jekerdal

Sinds 2013 is het Jekerdal samen met de Sint-Pietersberg een Natura2000-gebied. Aan de overkant van de Jeker ligt de Apostelhoeve, de oudste wijngaard (en een van de grootste) van Nederland. De route volgt de Jeker met de molen van Lombok, en via het Jekerpark en het Stadspark (met de oude Berenkuil) bereiken we de stadswallen van Maastricht. Hier splitst de Jeker zich: één tak loopt langs de stadsmuur, de andere gaat door de binnenstad.

We lopen over het terrein van de voormalige Tapijnkazerne. De oude kazernegebouwen krijgen nu nieuwe functies. De officiersmess is een gezellige brasserie: brasserie Tapijn, met eigen bier!

De oude stad

Via de Poort Waerachtig (onderdeel van de tweede middeleeuwse omwalling), de Jekertoren en de Helpoort (overblijfselen van de eerste middeleeuwse stadsomwalling) gaan we de oude stad in.

Via de Bisschopsmolen, waar nog steeds de echte Limburgse vlaaien gebakken worden, komen we op het Onze-Lieve-Vrouweplein. Een bezoek aan Maastricht is niet compleet zonder het opsteken van een kaars bij *Slevrouwe* in de kapel van de Sterre der Zee. En hier op het plein is het heerlijk uitrusten op een van de Maastrichtse terrassen. Dit is het stukje Maastricht waar ook de romeinen al liepen. Over de Servaasbrug bereiken we weer het station.